

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 23. juni 2025

Sak 2025/150 - Juvente - org.nr. 866 968 462 - klage over vedtak om delvis innvilget søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Renate Kristiansen og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Juvente (klager) søkte 30. august 2024 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023 for seg og to underledd. Søknaden gjaldt et samlet kompensasjonsbeløp på 699 595 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet opplyste i brev 27. september 2024 at klagers søknad manglet revisorrapport, som er et pliktig vedlegg. Klager fikk frist til 11. oktober 2024 for å ettersende revisorrapport. Klager ettersendte revisorrapport per e-post 27. september 2024.
- (3) Lotteritilsynet henvendte seg til klager på nytt i brev 11. november 2024. I brevet vises det til at tilsynet oppfatter klagers prosjekt «Opp til meg» som et undervisningsverktøy som blir tatt i bruk i skolen. Tilsynet ber klager redegjøre for hvor stor del av kostnadene i regnskapet som er knyttet til prosjektet «Opp til meg». Tilsynet ber også om at kostnadene deles opp i kostnader knyttet til utvikling, og kostnader til drift og promotering.
- (4) Klager svarte på Lotteritilsynets henvendelse i e-post 11. november 2024, og la ved resultatregnskapet for prosjektet «Opp til meg».
- (5) Lotteritilsynet innvilget søknaden 17. desember 2024, men reduserte kompensasjonsbeløpet fra 699 595 kroner til 535 825 kroner. Tilsynet viser til at det ikke gis kompensasjon for virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode, og peker på at læreprogrammer og undervisningsmaterieell som inngår som en del av skolens obligatoriske undervisning og læreplan derfor ikke kompenseres. Tilsynet vurderer at prosjektet «Opp til meg» er et undervisningsverktøy som retter seg mot skoler og skoleelever i skoletid. Tilsynet avgrenset derfor klagers søknadsgrunnlag med 2 729 503 kroner, som var andelen av kostnadene knyttet til prosjektet «Opp til meg».
- (6) Klager påklaget vedtaket 7. januar 2025. Klager anfører at vedtaket bygger på en feilaktig forståelse av prosjektets karakter, formål og tilknytning til offentlige oppgaver. Det vises til at selv om temaet rus inngår under det tverrfaglige temaet «Folkehelse og livsmestring» i læreplanen, finnes det ikke spesifikke kompetansemål eller krav som gjør rusforebygging til en obligatorisk del av grunnskoleopplæringen. Temaet rus kan derfor

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

behandles ulikt på tvers av skoler, og det er opp til hver enkelt skole om og hvordan temaet tas opp.

- (7) Klager viser til at «Opp til meg» er et ungdomsrettet prosjekt som skal styrke ungdommenes lederevner, samfunnsengasjement og rusforebyggende holdninger i eget lokalsamfunn. Prosjektet består av en rekke aktiviteter og elementer. Utarbeidelse av materiell er kun en del av prosjektet, og selv om materialet kan benyttes av skoler, er ikke dette prosjektets primære målsetting. Ifølge klager er bruk av «Opp til meg» i skolen sporadisk, og uten forankring i kommunale vedtak eller lovpålagte kompetansemål. Prosjektet har heller ikke godkjenning etter opplæringslova § 13-1 som er nødvendig for at tiltaket skal inngå som del av skolens obligatoriske opplæringstilbud. Klager viser også til at Juvente har en selvstendig interesse i at temaene tas opp i skolen, og at intervjuet som Lotteritilsynet viser til i sitt vedtak må forstås i lys av dette. For klager var intervjuet målrettet markedsføring rettet mot skoler med formål om å motivere skoler til å benytte opplegget, og det var derfor ikke naturlig å vektlegge prosjektets brede målgruppe i intervjuet. Klager påpeker at det samme gjelder innholdet på prosjektets nettsider, og at tilsynet i større grad burde lagt vekt på prosjektets formålsbeskrivelse. Prosjektets primære mål er å styrke ungdom i deres lokalsamfunn, og ikke å avlaste skolen i deres lovpålagte oppgaver. Klager viser til årsmeldingen for 2023, hvor resultater fra prosjektet inkluderer alle relevante arenaer hvor ungdom treffes.
- (8) Livmestringskonferansen utgjør en del av prosjektet «Opp til meg», og klager viser til at konferansen ikke retter seg mot alle elever i en skole eller kommune. Konferansen har et begrenset antall deltakere fra ulike steder i landet, og konferansens deltakere består av ulike voksne ressurspersoner, blant annet miljøterapeuter, ruskonsulenter, lærere m.m. Klager anfører at dette understreker at prosjektet «Opp til meg» ikke er et tilbud utelukkende for elever, og at det ikke kun er lærere som deltar på konferansen. Konferansen gjennomføres både på dagtid og på kveldstid, og er ikke begrenset til skoletiden. Det arrangeres også samlingshelger og kampanjer med ruspolitisk påvirkningsarbeid, og disse aktivitetene foregår også utenfor skoletid. Klager anfører også at «Opp til meg» inkluderer ruspolitisk påvirkningsarbeid, og at prosjektet ikke kan inngå i skolens obligatoriske undervisning uten å bryte med prinsippet om politisk nøytralitet. Det vises til at «Opp til meg» primært er en åpen ressurs for personer og organisasjoner som arbeider med ungdom, herunder fritidsklubber, konfirmantledere, Juventes egne medlemmer og andre frivillige arenaer. Klager viser videre til at prosjektet er rettet mot ulike målgrupper og at klager benytter ulike strategier for å nå de ulike målgruppene. Avslutningsvis påpeker klager at lønnsutgifter knyttet til koordinering og motivasjon av frivillige ungdommer utgjør en betydelig del av prosjektet. Disse utgiftene går langt utover materiellproduksjon, og illustrerer prosjektets fokus på frivillighet og lokalt engasjement.
- (9) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 27. januar 2025 til Lotterinemnda for behandling.
- (10) Klager sendte i brev 10. februar 2025 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (11) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

- (12) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.
- (13) Forskriften § 6 bokstav a fastsetter at det ikke ytes kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (14) Det fremgår av forskriften § 3 tredje ledd bokstav f at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon for virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode.
- (15) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (16) Juvente sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 17. desember 2024 om delvis innvilget søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023.
- (17) Lotteritilsynet innvilget et redusert søknadsbeløp på 535 825 kroner, med den begrunnelse at klagers prosjekt «Opp til meg» kommer offentlige oppgaver til gode.
- (18) Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav e og f at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode, og heller ikke til virksomhet hvor det offentlige kan påvirke eller legge føringer for virksomheten. Regelen er utformet for at merverdiavgiftskompensasjonsordningen ikke skal kompensere merverdiavgiftskostnader til virksomhet som er ment å være en offentlig oppgave.
- (19) Begrepet «offentlige oppgaver» er ikke nærmere definert i forskriften. Det er derfor et spørsmål om offentlige oppgaver kun skal gjelde oppgaver som ved lov eller forskrift er lagt til det offentlige, eller om ordlyden også skal gjelde der det offentlige har et mer overordnet ansvar. Når lovgiver ikke har gitt noen føringer for tolkningen av ordlyden tilsier hensynet til forutberegnelighet at man bør være forsiktig med å tolke ordlyden for vidt, slik at utgangspunktet må være at det er lovbestemte oppgaver som omfattes av ordlyden. Likevel kan finansieringsmodell eller andre styringsforhold være et moment i retning av at det er en offentlig oppgave.
- (20) Det følger av klagers vedtekter § 1.1 og 1.2 at Juvente er en uavhengig ungdomsorganisasjon, med formål om å skape et inkluderende samfunn uten rus- og drikkepress, hvor ungdom får støtte til å ta egne valg. For å oppnå dette arbeider klager for å skape inkluderende og trygge rusfrie arenaer for ungdom. I tillegg arbeider klager rusforebyggende for at ungdom gis mulighet til å vise at de kan, tør og vil ta utfordringer, slik at rusmidler blir overflødige, jf. vedtektene § 1.2.
- (21) Lotteritilsynet har vist til at klagers prosjekt «Opp til meg» er et undervisningsverktøy til bruk i skolen, og at prosjektet derfor kommer offentlige oppgaver til gode. Klager viser til at «Opp til meg» er et ungdomsrettet prosjekt som skal styrke ungdommenes lederevner, samfunnsengasjement og rusforebyggende holdninger i eget lokalsamfunn.

- (22) Som vedlegg til søknaden la klager ved en redegjørelse av prosjektet «Opp til meg» og et bilag knyttet til samarbeid om en e-læringsmodul med skolerom.no. Det følger av redegjørelsen at «Opp til meg» er en utviklingsplattform som har som mål å utdanne ungdommer til å bli «Opp til meg-ledere». Hovedfokuset i prosjektet ligger på å bruke ung-til-ung metodikk, der ungdom selv får muligheten til å lære og undervise andre ungdommer. Dette skjer gjennom e-læringskurs og andre undervisningsressurser som er spesialutviklet for å gjøre deltakerne i stand til å bli effektive ledere innenfor Juventes formål.
- (23) Lotterinemnda forstår det slik at klager som en del av prosjektet «Opp til meg» utviklet e-læringsmodulen «Ungdom og alkohol» i samarbeid med skolerom.no. I redegjørelsen opplyser klager at skolerom.no ble valgt som leverandør for å utvikle en ny modul på bakgrunn av deres ekspertise innen å lage pedagogiske virkemidler. Klager valgte å benytte en ekstern leverandør på bakgrunn av begrensede interne ressurser, og et ønske om å sikre høyest mulig kvalitet på produktet. I redegjørelsen viser klager også til at formålet med modulen «Ungdom og alkohol» er å bruke modulen i prosjektet «Opp til meg», og til opplæring av medlemmer og lokallag. I tillegg ligger opplegget åpent for alle ungdommer som er interessert i å lære mer og reflektere rundt ungdom og rus. Klager viser videre til at organisasjonen ser på det som en bonus at samarbeidet med skolerom.no gjør at også lærere kan benytte opplegget i sin undervisning, selv om det ikke var klagers primære formål.
- (24) E-læringsmodulen «Ungdom og Alkohol» ligger ute på skolerom.no, i tillegg til at modulen er linket til på klagers egne nettsider for prosjektet «Opp til meg». Lotterinemnda forstår det slik at det kreves lisens til skolerom.no for å få tilgang til e-læringsmodulen i sin helhet. Dersom man ikke har lisens, kan man få tilgang til en åpen versjon av undervisningsopplegget på skolerom.no. Skolerom er et digitalt læremiddel som tilbyr varierte undervisningsopplegg innenfor en rekke fag, og skolerom markedsfører seg mot undervisere på mellom- og ungdomstrinn, videregående skole og voksenopplæring. På nettsiden til Skolerom fremgår det at skolerom tilbyr kvalitetssikrede ressurser og ferdige undervisningsopplegg som følger lærerplanen.
- (25) Grunnskoleopplæring og videregående opplæring er en lovpålagt, offentlig oppgave, jf. lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 28-1 og 28-2. Dette fulgte også av tidligere opplæringslov § 13-1 og § 13-3. Temaet «folkehelse og livsmestring» ble formelt inntatt som ett av tre tverrfaglige tema i overordnet del av læreplanverket i 2020. Dette innebærer at temaet «folkehelse og livsmestring» skal aktualiseres i alle fag, og at elevene skal utvikle kompetanse innenfor området gjennom arbeid med ulike fag. Det følger av Læreplanverket punkt 2.5.1 at temaet «folkehelse og livsmestring» skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Rusmidler og grensesetting trekkes frem som aktuelle områder innenfor teamet «folkehelse og livsmestring», jf. punkt 2.5.1.
- (26) Lotterinemnda forstår det slik at e-læringsmodulen «Ungdom og Alkohol» er et digitalt læremiddel, som inngår som del av det obligatoriske undervisningsopplegget på skolene hvor modulen tas i bruk. Selv om klager har vist til at e-læringsmodulen brukes i klagers eget arbeid, innebærer samarbeidet med skolerom.no at modulen fremstår som et undervisningsverktøy til bruk i skolen. I denne sammenheng legger nemnda særlig vekt på skolerom.no er rettet mot skoler, og at det på nettsidene til skolerom.no fremgår at «[m]ålgruppen for rusundervisningsopplegget som Skolerom og Juvente har utviklet, er

primært elever i grunnskolen og videregående skole». Når e-læringsmodulen inngår som del av det obligatoriske undervisningsopplegget til skolene som benytter seg av modulen, vurderer nemnda at denne delen av «Opp til meg»-prosjektet ivaretar offentlige lovpålagte oppgaver.

- (27) Lotterinemnda forstår det likevel slik at e-læringsmodulen «Ungdom og Alkohol» kun utgjør en del av klagers prosjekt «Opp til meg». Prosjektet består av flere andre aktiviteter, blant annet å utdanne ungdommer til å bli «opp til meg-ledere», Livsmestringskonferansen, seminarer og annet ruspolitisk arbeid. Basert på årsmeldingen og klagers redegjørelse fremstår kjernen i prosjektet «Opp til meg» å utdanne «opp til meg-ledere», som gjøres ved at ungdommer deltar på Livsmestringskonferansen. På nettsiden til prosjektet under fanen «Hvordan kan jeg bli Opp til meg leder?» står det at:

«For å bli Opp til meg leder må du og en voksen fra din skole delta på Livsmestringskonferansen, hvor ungdommer kan få opplæring og dermed bli Opp til meg ledere.

Dette er det som regel skoleledelsen som bestemmer seg for, men det er ikke noe i veien for å tipse en lærer om konferansen, hvis du ønsker å delta.»

- (28) Ut fra nettsiden fremstår det som at klager legger opp til at skolene må involveres for at ungdommer skal kunne bli «Opp til meg»-ledere, og prosjektet er i realiteten ikke tilgjengelig for alle ungdommer. At skolene må involveres gjør også at prosjektet «Opp til meg» fremstår å være utviklet til bruk i skoler. Klager har opplyst at alle voksne ressurspersoner kan delta i prosjektet, og at «Opp til meg» ikke er et tilbud utelukkende for lærere og elever. Nemnda kan ikke se at klager i tilstrekkelig grad har dokumentert at dette er tilfellet, og vurderer at det er klagers ansvar å fremlegge tilstrekkelig dokumentasjon på dette. Selv om klager har opplyst at Livsmestringskonferansen er åpne for alle voksne ressurspersoner og ungdom, gjør informasjonen på nettsiden at prosjektet hovedsakelig fremstår å være rettet mot skoler. Basert på sakens dokumenter og hvordan prosjektet «Opp til meg» fremstår på nåværende tidspunkt, vurderer nemnda at også de øvrige delene av prosjektet er et undervisningsverktøy til bruk i skolene.
- (29) Lotterinemnda har etter dette kommet til at klagers prosjekt «Opp til meg» kommer offentlige oppgaver til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f.
- (30) Klager har anført at Lotteritilsynet ikke konsekvent avkorter kompensasjonsbeløpet til organisasjoner med materiell publisert på SubjectAid. Lotterinemnda forstår dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Til dette vil nemnda bemerke at hvorvidt det kan gis merverdiavgiftskompensasjon i den enkelte sak, beror på en konkret vurdering av om vilkårene i forskriften er oppfylt. Nemnda har foretatt en konkret vurdering av det påklagede vedtaket, og kommet til at virksomheten ikke er kompensasjonsberettiget. Den omstendighet at andre organisasjoner, eventuelt uriktig, har fått innvilget merverdiavgiftskompensasjon for kostnader som faller utenfor ordningen, kan etter nemndas syn ikke innebære at klager innvilges kompensasjon når vilkårene i forskriften ikke er oppfylt. Klagers anførsel om usaklig forskjellsbehandling fører derfor ikke frem.

Konklusjon

- (31) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur